

Шукайте нас тут: <http://www.kmpzt.org.ua>

ФЕСТИВАЛЬ ПРАВДИ

ОЛЕГ СЕНЦОВ: «КІНЕЦЬ КІНЦЕМ МИ ПЕРЕМОГЛИ. ТЕ САМЕ ВІДБУДЕТЬСЯ І У ВАС...»

Вже одинадцять просвітяни й правозахисники з Кривого Рогу взяли участь у Міжнародному кінофестивалі Дні документального кіно в Україні про права людини DocuDays UA, який проводиться в Києві, в ролі регіонального партнера. Ще з минулого числа нашої газети ми почали розповідь про те, що там відбувалося. А сьогодні, як і обіцяли, продовжуємо це робити.

СЕНЦОВА» режисера Аскольда КУРОВА. Був повний зал. По завершенню показу дуже довго не переривалися гучні оплески вдячних глядачів, а потім (більше сорока хвилин) на запитання відповідали режисер фільму та сестра героїні кінострічки Наталя КАПЛАН. Вона, зокрема, у своїх відповідях звернула увагу ось на що: «Ця історія стала для мене потужним фільтром на людей. Я зрозуміла, хто є хто, я втратила за цей час ба-

СПЕЦІАЛЬНОЮ подією фестивалю цього року став показ документального фільму «Процес: Російська держава проти Олега

гато друзів, з'явилися нові люди, але найдорогоцінніші – це ті, які залишились».

(Початок. Зак. на 3 стор.)

ПЕРЕДПЛАТИТЬ НОВУ ГАЗЕТУ!

На адресу громадської організації «Криворізьке міське правозахисне товариство» надійшов офіційний лист від Дніпропетровської дирекції ПАТ «Укрпошта», в якому зазначається наступне:

«За повідомленням Державного підприємства по розповсюдженню періодичних видань «Преса», газеті «Промінь Просвіти Є» надано передплатний індекс – 60093».

Тому редакція нашої газети інформує, що є вже можливість **передплатити газету «Промінь Просвіти Є»**. Причому краще це зробити не пізніше 25 червня цього року, бо після зазначеної дати, в липні, поштові тарифи істотно зміняться, а вартість передплати зросте.

Цьогорічна ж передплата, ще за старими тарифами, така: на один місяць – 4 гривні 78 копійок, на три місяці – 3 гривні 64 копійки, на 6 місяців – 25 гривень 58 копійок і до кінця року (на 8 місяців), починаючи з травня, – 34 гривні 64 копійки.

Зураб АЛАСАНІЯ назвав нові імена у команді реформ Суспільного мовлення

Обраний очільник Національної суспільної телерадіокомпанії України Зураб АЛАСАНІЯ розповів про команду, яка втілюватиме реформу Суспільного мовлення в Україні. «Зараз можна точно назвати трьох людей. Директором дирекції програм запропоновано бути Дарії ЮРОВСЬКІЙ. Вона вже працювала на Першому. Генеральним продюсером радійної платформи буде Дмитро ХОРКІН. Також це Микола КОВАЛЬЧУК. Правда, я бачу його маркетологом, а він бачить себе в окремому великому проекті. Окрім того, я чекаю пропозицій від самої команди, від правління. Як тільки вони пройнуть, вони почнуть добирати для команди генпродюсерів своїх напрямів», – розповів АЛАСАНІЯ в ефірі Громадського Радіо.

За словами Зураба, Наглядова рада може відхилити частину правління, яку він представить і тоді може бути ще один конкурс. «Першими кроками буде обрання голів усіх обласних філій, плюс ключові речі тут, в Києві. Далі – просто робота. На Наглядовій раді я сказав, щоб вони не мали завищених очікувань. Я назвав весну наступного року, але я думаю, що картинка трохи зміниться вже восени», – додав АЛАСАНІЯ.

Перед виборами голови ПАТ «НСТУ» Зураб АЛАСАНІЯ представив голів правління суспільного мовника. Стало відомо, що Роман ВІНТОНІВ відповідатиме за суспільно-політичний напрям контенту, Саша КОЛЬЦОВА – за розважальний напрям контенту, Юрій МАКАРОВ – за просвітницький напрям, Микола ЧЕРНОТИЦЬКИЙ – за розбудову регіональної структури, а Інна ГРЕБЕНЮК працюватиме із правовим забезпеченням змін.

Нагадаємо, 10 квітня Зураба Аласанія було обрано головою правління ПАТ «НСТУ».

«Українська правда», 11 квітня 2017 року

На тему виборів

ЗРАДІ у міській раді – ні!

9 квітня (в неділю) в Палаці культури імені Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО відбулися збори виборців по багатомандатному виборчому округу до Криворізької міської ради. Зареєстровано було 397 чоловік, які підтримали своєю участю ініціативу про відкликання депутатів-запроданців за народною ініціативою. Ініціатор відкликання Олександр КІРЮШИН був підтриманий групою депутатів місцевих рад, а головне – виборцями.

Загалом захід проходив за узаконеною процедурою: відкриття зборів, обрання головуючого, обрання секретаря зборів, обрання лічильної комісії, затвердження черги денної, голосування за відкликання, затвердження ініціативної групи зі збирання підписів, затвердження підписного листа і завершення зборів. Всього було проведено одинадцять зборів: відповідно до кількості депутатів, яких було запропоновано відкликати за народною ініціативою. Чому так? А тому, що така вимога Закону: по кожній кандидатурі – окремі збори, причому – з протоколом рішення та з іншими необхідними елементами. Тож процедура проведення зборів була дотримана, і це – чи не найголовніше. Тепер на черзі 20-ти денний термін на збір підписів та подання підписних листів до територіальної виборчої комісії, а вже потім – звернення комісії до керівництва партії, від якої балотувалася та чи інша особа, щодо її відкликання.

Також у ході зборів пролунало запевнення, що очищення міськради – це тільки перший крок, бо тепер на черзі – районні ради. Отже, процес очищення лав депутатів від запроданців, які не справили надій виборців, стартував.

Сергій ДАШКОВСЬКИЙ

Чи стане депутатський корпус виразником волі громади?

Минув рік з того дня, коли революційний Кривбас вперше спантелічено спостерігав, як частина обраних від демократичних сил депутатів міської ради на перших же засіданнях новоскликаного ради приєдналася до спадкоємців Партії регіонів, які за підсумками виборів опинилися в меншості. Надії на настання змін в управлінні життям міста в одну мить були розтопані висуваннями ВО «Батьківщина» і Радикальної партії Олега ЛЯШКА, притому у їхньому повному складі. Зарадити ошуканим виборцям за таких обставин не міг ніхто, а так звані новообрані депутати, хоч і позбулися членства в партіях, але з депутатським мандатами не розлучилися.

І ось настав інший день. День, коли криворізький виборець розпочав боротьбу за відсторонення диверсантів від керма нашого самоуправління. Збори ініціативної групи з їх відкликання, що відбулися 9 квітня, продемонстрували той факт, що зросла громадянська свідомість не буде більше миритися з будь-якими маніпуляціями політичних «наперсточників». І їхні імена мають бути відомі кожному. Це висуванці ВО «Батьківщина»-БЮТ: О. БАБЕНКО, О. БУКРЕЄВ, І. ГРУНІН, М. КАРИЙ, Д. ПЛАКСА, Г. ЧЕРСТВИЙ та Радикальної партії Олега ЛЯШКА: Д. АНТОНОВ, М. БАБАЛИЧ, О. КОСТИРЯ, О. СМАЛІЙ і К. ШАПОВАЛОВА.

А чи застрахований виборець від того, що в подальшому він не стане жертвою подібних махінацій? Чи зроблений партіями аналіз причин таких явищ? Чи є перераховані особи зрадниками у класичному розумінні цього слова? Чи достатнім заходом є відлучення когорти відступників від членства в партіях? Де відповідальність контролюючих органів партій?

Так чи інакше, ганебне переметництво верхівку партійних підрозділів, яке не є великою рідкістю в українському політикумі, мало б послужити потужним викликом для вивчення керівними органами партій справжнього стану партійного будівництва. Очевидним є те, що у відверто чи приховано іменних партіях не існує внутрішньопартійної демократії, механізми якої попереджували б виникнення явищ переродження і продажності лідерів, зводили б до мінімуму можливості з'яви відщепенців.

За доступною інформацією, з цього приводу ніяких серйозних аудитів конструкцій партійних поверхів не відбувається, рутинна партійна діяльність перебуває в напівкоматозному стані, активізація партійного життя найчастіше проявляється лише у вигляді появи штабів-«одноденок» під час виборчих кампаній. І це зайвий раз підтверджує, що в питаннях управління містом, у питаннях державотворення позиція кожного із нас, роль кожного громадянина мають визначальну вагу.

Микола КОРОБКО

РЕФОРМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ЩО БУДЕ З РАЙОНАМИ?

Що буде з районами в ході децентралізації? Це питання задавав собі кожен, хто зумів ближче познайомитися з реформою місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Об'єднані територіальні громади, котрі деколи покривають територію всього району, цілком добре почуваються без шефів з райдержадміністрацій та райрад. То навіщо тоді взагалі потрібні райони? Це питання «Децентралізація влади» адресувала неурядовому експерту Юрію ГАНУЩАКУ.

- **СЬОГОДНІ в Україні є чотири об'єднані територіальні громади, межі яких повністю співпадають з межами районів. У таких районах зникають правові підстави для функціонування районних рад. Адже вони, як каже Основний закон, є органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст. У тих чотирьох районах можливість представлення таких спільних інтересів територіальних громад фактично відсутня. А встановлення прямих міжбюджетних відносин місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад із Державним бюджетом забезпечило передачу всього обсягу повноважень райдержадміністрацій, районних рад відповідним радам та виконавчим органам об'єднаних територіальних громад. То що робити з такими районами, кількість яких надалі тільки зростатиме? Може, тоді райони взагалі не потрібні?**

- Щоб відповісти на це запитання, я хотів би звернутися до досвіду наполеонівської Франції. Департаменти, створені НАПОЛЕОНОМ, існують досі – причому з такими самими межами, як і двісті років тому. Створюючи нові адміністративні одиниці, НАПОЛЕОН намагався зробити так, щоб імператорський представник міг би верхи за день дістатися до найдалшої точки свого департаменту й повернутися назад. Для чого ж імператорський ставленик мав постійно інспектувати «градів і весі»? Тому що НАПОЛЕОН вважав: усі регіони тяжіють до сепаратизму за визначенням. Розумієте? За визначенням! Адміністративно-територіальний устрій створюється не тільки для місцевого самоврядування – це своєрідний скелет всієї держави. Відтак державну владу у маленьких містечках та селах хтось-таки має представляти. Зараз – це райдержадміністрації, а у майбутньому, сподіваюся, будуть префектури. Після Великої Французької революції Франція опинилася на межі розпаду. Бо чимало регіонів країни не так давно були окремими князівствами і, так би мовити, мали відповідну генетичну пам'ять.

- **Ви вважаєте, що питання сепаратизму досі актуальне для України? Адже зараз на прикладі Донбасу усі наочно побачили, до чого приводять сепаратистські гасла.**

- Я повторю тезу НАПОЛЕОНА: усі регіони тяжіють до сепаратизму за визначенням. Саме через таку якість регіонів НАПОЛЕОН розділив Францію на 96 департаментів, кожен з яких був достатньо потужним, щоб концентрувати ресурси для виконання певних точкових завдань, але при цьому залишався надто слабким, щоб оголосити незалежність. Отже, тепер ви розумієте, чому навіть розмови про скасування районного поділу в Україні є небезпечними?

- **Чому обласна влада не може стежити за дотриманням законності у регіонах та запобігати проявам сепаратизму? У Польщі державний контроль добре зарекомендував себе на рівні воєводств.**

- Принцип формування державної влади на всій території держави у НАПОЛЕОНА, на мій погляд, був найкращим. Але поляки діяли по-іншому, зробивши державні управління тільки на рівні воєводств. І от що вони отримали. Коли я ближче потоваришував з одним воєводою, він по секрету розповів мені, що має чотири відділення на території воєводства. Саме вони займаються реальною працею, а він лише підписує документи, що вони йому готують. Але ці відділення він створив сам, у ручному режимі. Коли змінюється уряд, воєводи і всі їхні люди позбавляються посад автоматично. Відтак немає жодної правонаступності. Коли я звернув увагу мого товариша на небезпеку, яка ховається у такому нагляді за дотриманням законності у регіонах, він усміхнувся: «На щастя, ми не маємо спільних кордонів з Росією». А Україна такі кордони має, тому не можемо дозволити собі помилитися.

- **Які конкретно державні органи ви маєте на увазі, коли кажете про державну владу на території районів?**

- Це поліція, соціальний захист, ДСНС, податкова тощо. Я думаю, ні для кого не секрет, що у районі найбільшим авторитетом користуються

три особи: начальник поліції, прокурор та начальник податкової. Для того, щоб «стриножити» їх, і потрібен голова райдержадміністрації, який контролюватиме і координуватиме усіх трьох відповідно до законодавства, яке ще необхідно створити. Робота над відповідними законопроектами ведеться.

- **Чи пов'язане укрупнення районів, яке планується у ході реформи, з особливостями державного контролю у регіонах?**

- Так, напругу пов'язане. Адже ефективно контролювати прокурора, начальника поліції та начальника податкової можна буде лише у великих районах. Тому кількість районів має бути суттєво зменшена – районів у області має залишитися в середньому 3-4.

- **Чи правда, що посаду голови районної адміністрації планується зробити виборною?**

- Ні, такого ніколи не буде. Бо голова райдержадміністрації чи префект – це «державне око» у районі. Він стежить за дотриманням законності органами місцевого самоврядування і запобігає проявам сепаратизму на місцях. Отже, його має призначати Президент, але щоб не допустити узурпації влади, подання кандидатури має робити Кабмін. Але така модернізація нинішньої посади очільника району можлива тільки по завершенні реформи адміністративно-територіального устрою держави.

- **Якщо у кожній області буде по 3-4 райони, можливо, нам треба скоротити кількість областей?**

- Маємо спершу визначити, чи плануємо ми у майбутньому інтегруватися з Європою. Якщо плануємо, то наш адміністративно-територіальний устрій має бути аналогічним європейському. Так-от, у Європі існує документ, який називається NUTS – Nomenclature of Units for Territorial Statistics. NUTS-1 – це адміністративні одиниці державного статусу. Це як окремі держави, так і суб'єкти у федеральних державах (наприклад, землі у ФРН), з населенням понад 3 мільйони осіб. NUTS-2 – це регіональне утворення з населенням від 800 тисяч до 3 мільйонів осіб. Саме стільки жителів достатньо для адміністративно-територіальної одиниці, щоб виробляти якісну регіональну політику і зменшувати депресивність. А NUTS-3 – це субрегіональне утворення з населенням від 150 до 800 тисяч жителів. Для того, щоб відповідати рівню NUTS-2, наприклад, у Польщі у 1999 році було проведено укрупнення воєводств, які до цього тягнули максимум на NUTS-3. В Україні NUTS-2 вже створено: на щастя, абсолютно всі області вписуються у цей формат. Тому потреби укрупнювати їх немає.

- **А за яким принципом будуть укрупнювати райони?**

- Основою для майбутнього району має стати госпітальний округ, межі якого визначить госпітальна рада об'єднаних громад. Зараз робота над цим триває. Принцип наступний: до лікарні першого рівня від будь-якої точки госпітального округу має бути не більше 60 кілометрів, до лікарні другого рівня – 120 кілометрів. Такими є вимоги Всесвітньої організації охорони здоров'я. З часом, звичайно, межі госпітальних округів змінюватимуться, але ці зміни не будуть значними. Інших критеріїв формування районів просто немає.

Прес-центр ініціативи «Децентралізація влади», 27 березня 2017 року
<http://decentralization.gov.ua/news/item/id/4887>

ЗАНЕПАД МІФІВ. Війна Росії проти України ПОКАЗАЛА СУТНІСТЬ РОСІЙСЬКИХ ІНТЕЛЕКТУАЛІВ

Російсько-українська війна, що почалася в її гарячій фазі в 2014 році, посприяла ерозії і руйнуванню багатьох доволі сталих міфів про відносини Росії і України, а також підважила функціонування в українській свідомості певної частини проросійських ілюзій, хоча й далеко не всіх, про що свідчить зареєстрований соціологами факт того, що половина українців досі вважає росіян «братнім народом» після всього того, що Росія накоїла проти України – мовляв, в усьому винен особисто ПУТІН...

Але дещо таки виявилось суттєво зруйновано, зокрема міф про російську інтелігенцію, про те, що вона мало не «совість людства», не кажучи вже про «совість російської нації». Цей міф створювався зусиллями самої російської інтелігенції, що не гребувала саморекламою і самовихвалюванням, протягом щонайменше двох століть. Сюди ж належить відома теза письменника Федора ДОСТОЄВСЬКОГО про нібито «всесвітню чуйність» російської людини...

ХОЛУЙСЬКЕ ЗАХОПЛЕННЯ ДІЯМИ ДИКТАТОРА

Агресивна війна проти України стала для російських інтелектуалів своєрідною «перевіркою на вошивість», якої вони в абсолютній більшості не витримали. Холуйське захоплення діями диктатора, радість від загарбання чужого, страх мати власну думку (інакше, ніж у плебсу), цілковита духовна і соціальна залежність від начальства показали справжнє обличчя російської інтелігенції (що робить честь тим поодиноким порядним її представникам, що не побоялися стати сучасними російськими інакодумцями). Власне, й раніше в середовищі інтелектуальних діячів Росії виникали підозри й прозріння на цей рахунок. Ось що писав про російську інтелігенцію такий її не найгірший репрезентант як Антон ЧЕХОВ: «Я не вірю в нашу інтелігенцію, лицемірну, істеричну, невиховану, ледачу, не вірю навіть, коли вона страждає і скаржиться, бо її гнобителі виходять з її ж таки власних надр. Уся інтелігенція винувата, вся, мій добродію. Поки ще це студенти і курсистки – це чесний, хороший народ, це надія наша, це майбутнє Росії, але варто лише студентам і курсисткам вийти самостійно на дорогу, стати дорослими, як і надія наша і майбутнє Росії розвіюються як дим і залишаються на фільтрі самі лише доктори-власники дач, неситі чиновники, інженери-крадії».

КРАХ РОСІЙСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Цей іспит остаточно викрив тих російських інтелектуалів, які десятиліттями плекали свою демократичну репутацію. Хоча й раніше за ними помічали деякі шовіністично-імперські прояви. Проте Крим змусив їх розкритися, бо то була ситуація екзистенційного вибору між добром і злом. Деякі російські демократи намагалися і намагаються «пройти між крапельками», мовляв, агресія проти України, загарбання її території – це погано, але все ж таки добре, що Крим – наш і Росія від цього виграла. Ось «реєстровий російський ліберал» Леонід ГОЗМАН пише: «Якби в Криму було проведено процесу, аналогічні тим, котрі пройшли в Шотландії й в Каталонії, прихильники незалежності, а, може, навіть прихильники приєднання до Росії, перемогли б». Отже, треба було забрати півострів, але не так брутально, треба було зарізати Україну не боляче, інтелігентніше, естетичніше. В цьому вся російська інтелігентська демократія, яка вона є... А «остання надія російської демократії» Олексій НАВАЛЬНИЙ, визнавши незаконність російського загарбання Криму, водночас заявив, що «Крим – не бутерброд», щоб його передавати з рук у руки. Себто, коли його окупувала Росія, Крим був таким бутербродом», а щойно постала проблема повернення його законному власникові, то Крим негайно «бутербродом» бути перестав... НАВАЛЬНИЙ, про якого за кілька днів до смерті в інтерв'ю виданню Дмитра ГОРДОНА экс-депутат Держдуми Росії Денис ВОРОНЕНКОВ сказав, що той є агентом ФСБ, інфільтрованим в антипутінський рух, заявив: «Не обманюйте себе. І українцям дуже раджу теж не обманювати себе. Крим лишиться частиною Росії і в близькому майбутньому не стане частиною України».

У такому ж дусі висловився ще один російський демократ Михайло ХОДОРКОВСЬКИЙ: «За демократичної системи, яку я хотів би бачити в Росії, Крим Україні повернути не вдасться». Отже, колишній олігарх і путінський в'язень мріє про «демократично-шовіністичну імперію», що має за будь-яку ціну вберегти все загарбане в сусідів, імперію, для якої міжнародне право (як і кордони інших держав) нічого не означає. Себто він також переконаний, що загальні правила світового порядку на ту нову-стару Росію не мають поширюватися...

ЩО Ж РОБИТИ?

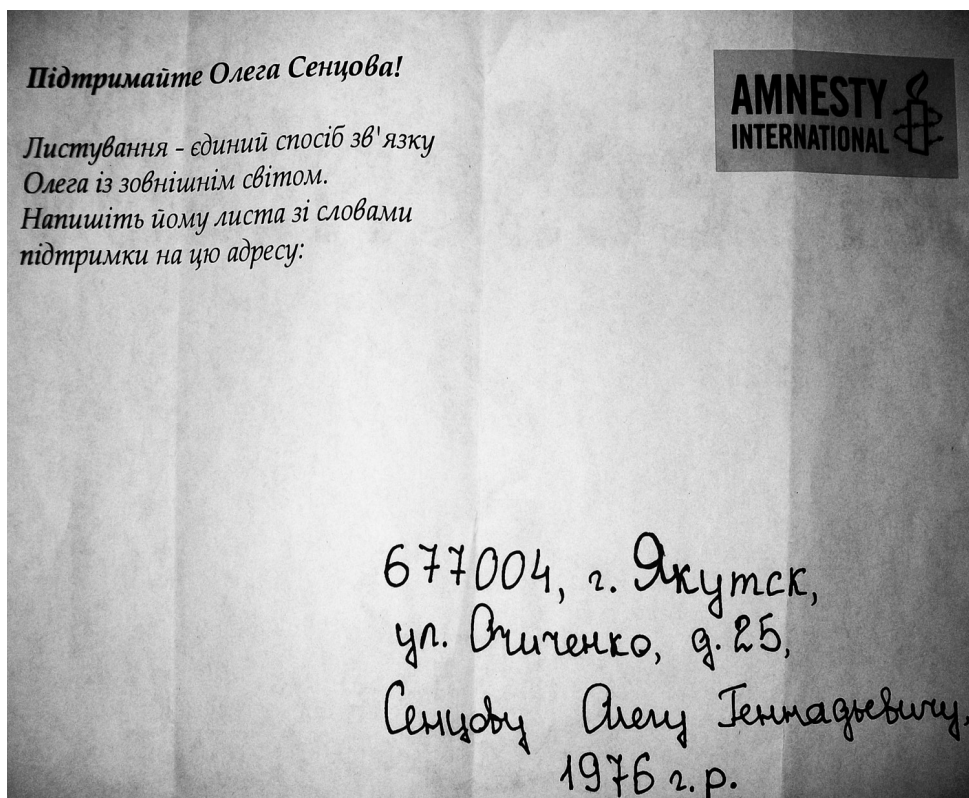
Усупереч антиукраїнським заявам російських «демократів», українці повернуть собі свої землі, збудують потужну й ефективну державу, але за однієї неодмінної умови: цілковитої відмови від проросійських ілюзій, від наївної і згубної віри в «братню Росію», котра для українців такою не була, не є і не буде ніколи, від сподівань (а це притаманно певній частині української інтелігенції) на «демократичну російську інтелігенцію», на «спільну історію» (хіба у колонізатора і колонізованого може бути спільна історія у високому сенсі цього слова?), на «добрий російський народ», який фундаментально відрізняється від своєї недоброї влади, від усього того пропагандистського імперського мотлоху, яким так щедро засмічені голови мільйонів українців. Які ще жахіття треба пережити українському народові щоб назавжди перекреслити імперські міфи у своїй свідомості?

Ігор ЛОСЄВ, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології НаУКМА, радіо «Свобода», 11 квітня 2017 року

(У скороченому вигляді)

ОЛЕГ СЕНЦОВ: «КІНЕЦЬ КІНЦЕМ МИ ПЕРЕМОГЛИ. ТЕ САМЕ ВІДБУДЕТЬСЯ І У ВАС...»

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

А Олег КУРОВ, між іншим, звернув увагу на те, що в Росії навколо цього процесу з усіх сил намагалися створити атмосферу тривоги і страху, хоча насправді все те, що відбувалося, було найбільше схоже на абсурд.

Та й і сам фільм, з переказом подій, які сталися, створений за законами абсурду, оскільки ця людина взагалі не мала б сидіти за ґратами, бути на суді та й взагалі весь той так званий злочин вигаданий з однією метою: переконати всіх (і в Росії, де відбувався суд, і за кордоном), нібито на всіх, хто посміє виступити проти керівництва Російської держави, чекає жорстоке й нібито справедливе покарання.

Але варто нагадати про саму справу та деякі її дуже важливі деталі.

Федеральна служба безпеки Російської Федерації затримала громадянина України Олега СЕНЦОВА 11 травня 2014 року, інкримінувавши йому організацію терористичних атак у Сімферополі біля меморіалу пам'яті загиблим і пам'ятника В.І.ЛЕНІНУ. Його звинуватили в підготовці до здійснення терористичних акцій і в причетності до незаконного обігу зброї та вибухових речовин. І навіть – більше того: Олега СЕНЦОВА силоміць вивезли з України, силоміць оголосили його громадянином Росії, катували й намагалися вибити у нього свідчення проти себе. Тобто, все це разом узятє дуже нагадувало часи сталінщини в тоталітарному Радянському Союзі, 1937-й рік. Таке нагадування відбулося й у самому фільмі.

Та важливо зрозуміти, що все показане відбувалося насправді, що фільм – документальний, який відображає те, що сталося зовсім недавно, приблизно три роки тому. А кінострічка, поза всілякими сумнівами, схиляє кожного, хто її подивився чи подивиться, до думки, що буквально КОЖЕН ГРОМАДЯНИН УКРАЇНИ має шанс побувати за тими ґратами в сусідній Росії. І – не просто побувати, а й отримати двадцять років (а то й більше) перебування у в'язниці за те, що ніколи в житті не робив. Бо Росія – проти правди, оскільки її правителі діють за законами абсурду, за законами брехні. Але не тільки в цьому найбільша цінність фільму Аскольда КУРОВА. Вона – у протесті Олега СЕНЦОВА проти всієї тієї ординської системи управління Російської Федерації, яка арештом, звинуваченням і своїм вироком

хотіла утвердити свою міць у очах як громадян Росії, так і всієї світової спільноти. Через це дуже потужно лунають його слова, сказані в тому суді як апофеоз ПРАВДИВОСТІ МАЙДАНУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ: «...У нас теж була злочинна влада, але ми йшли проти неї. Нас не хотіли чути – ми стукали в сміттєві баки. Нас не хотіла бачити влада – ми палили шини. Кінець кінцем ми перемогли. Те саме відбудеться і у вас рано чи пізно. У якій формі – я не знаю, і я не хочу, аби хтось постраждав, просто хочу, аби вами більше не керували злочинці...Тож єдине, що я можу побажати цій третій, інформованій частині Росії, - навчитись не боятись!».

І ще дуже важливо, що безпосередньо перед показом фільму «Процес: Російська держава проти Олега СЕНЦОВА» відбувся флешмоб, коли всі глядачі (кожен – окремо) тримали в руках перед собою жовті парерові листи з написом, який закликав дати свободу Олегу СЕНЦОВУ. А зі зворотнього боку (на світліні) розміщена адреса, куди можна відправити свого листа цьому політв'язню-герою, який не тільки не зламався під тортурами, а навіть на суді, відкрито, звернувся до росіян, щоб вони вчилися не боятись, щоб не слугували злочинцям.

І тепер кожен із числа читачів нашої газети може переписати собі цю адресу і (у випадку бажання) – написати листа Олегу СЕНЦОВУ. Чи – повідомити цю адресу комусь із знайомих, у яких виникне бажання написати листа.

Адже дуже важливо підтримка з Батьківщини, важливо знати, що є люди, які бажають тобі добра і підтримують у твоєму спротиві. Але під час написання треба також врахувати, куди йтиме лист і те, що його обов'язково прочитають ще до Олега СЕНЦОВА – і саме ті охоронці будуть вирішувати, давати той або інший лист політв'язню чи (а це буває набагато частіше) не давати.

У всякому випадку, треба діяти, треба не мовчати, а особливо – надіятись. Бо ж навіть за часів тоталітарного Радянського Союзу люди виходили на свободу. Як, наприклад, відомий на увесь світ кінорежисер Сергій ПАРАДЖАНОВ, автор всесвітньовідомої кінострічки «Тіні забутих предків».

Сергій ЗІНЧЕНКО

З'явилась нова газета в Кривому Розі

У Кривому Розі замість єдиної в цьому місті незалежної україномовної газети „Промінь Просвіти“ з'явилась нова: „Промінь Просвіти Є“. Таку назву під час обговорення ситуації з виданням газети на зборах громадської організації „Криворізьке міське правозахисне товариство“, що виступила її видавцем, запропонував полковник Петро ЛИСЕНКО, активіст цієї організації і один із заступників голови Спілки офіцерів України.

В редакційній статті „Єднання в Європі“ першого числа газети, що вийшла на початку березня, про пріоритети нового видання зазначено: „Ми сприятимемо своїми публікаціями об'єднанню самостійно мислячих людей у діяльні організації і громади, які здатні приймати рішення і їх послідовно виконувати. Влада тільки тоді буде служити народу, коли постійно відчуватиме, що йому підконтрольна. І саме через постійний контроль над її діями з боку громадськості ми зможемо створити відкрите суспільство на засадах творчості і взаємоповаги один до одного“.

Просвітяни і правозахисники, які разом із газетою „Промінь Просвіти“ протягом десяти з половиною років пройшли нелегкий шлях розвитку в дуже несприятливих умовах для своєї діяльності, глибоко вдячні патріотично налаштованим українцям США за дієву підтримку газети. Ми маємо надію, що буде підтримане і це нове починання. Ми пам'ятаємо, що нашій роботі значно посприяли публікації на сторінках газети „Свобода“. Тож будьмо разом у нашій спільній боротьбі за Україну як демократичну і правову державу!

Сергій ЗІНЧЕНКО,
редактор газети „Промінь Просвіти Є“,
передрук з газети української діаспори
в США «Свобода», 24 березня 2017 року

Криворіжці вимагають побудувати завод, який обіцяв їм ВІЛКУЛ ще шість років тому

У Кривому Розі набрала необхідну кількість голосів петиція стосовно будівництва сміттєпереробного заводу. Найближчим часом депутати міськради повинні будуть розглянути дане питання на позачерговому пленарному засіданні. Про це повідомляє Дніпроград з посиланням на 0564.ua.

Ще в березні 2011 року криворізький голова Юрій ВІЛКУЛ обіцяв жителям, що у 2015-му у місті функціонуватимуть вже два переробні заводи. Про це він розповів на виїзній колегії облдержадміністрації, під

час презентації програми стратегічного розвитку Кривого Рогу. За його словами, у Кривому Розі також планувалося будівництво двох полігонів для складання відходів. Однак ці та інші дані обіцянки на ділі мер міста не реалізував. Обурені таким фактом, криворіжці вирішили діяти: 12 січня поточного року на сайті «Розумне місто» зареєстрували петицію з вимогою розглянути можливість будівництва сміттєпереробного заводу у місті Кривий Ріг на сесії міської ради.

«Мабуть, однією з актуальних бізнес-ідей сучасності є створення заводу по переробці сміття та інших побутових відходів. Його створення в відкритих місцях загрожує екології місцевості, в середньому на одну людину припадає 250 кг сміття на рік. Враховуючи рівень забруднення міста, будівництво сміттєпереробного заводу поліпшить екологічну ситуацію Кривого Рогу, створить додаткові робочі місця. До того ж, проект є інвестиційно привабливим: в перспективі - може посприяти залучення іноземних інвестицій», - йдеться у тексті петиції.

Автора звернення - Руслана ДАРІЙЧУКА - підтримали 500 городян. Тож, можливо, обіцяне шість років тому нарешті стане дійсністю.

Адреса «Розумного міста» з петицією - <http://www.rozumnemisto.org/kr/petitions/327>

Анна МОРАШ,
сайт «Дніпроград», 9 квітня 2017 року

Про створення регіонального ландшафтного парку «Дніпровські пороги»

Екологічний стан нашої землі — одна з багатьох гострих проблем України. Куточків дикої і первозданної природи залишається дедалі менше, а потреба їх захисту дедалі більшою. У центрі цих проблем головна річка нашої країни — Дніпро. І справа не лише в чистоті її вод, а також у стані берегів однієї з трьох найбільших річок Європи.

СВОГО ЧАСУ радянська влада оголошила війну Дніпру і побудувала греблю та електростанцію в Запоріжжі. Начебто з найкращими намірами. Затопити дніпровські пороги, зробити річку судноплавною вздовж усієї її довжини і виробляти украї потрібну країні електроенергію. У результаті породили велику екологічну проблему. Вода, яка билася об пороги, очищувала повітря на багато кілометрів, створюючи особливий мікроклімат. Затопили і вивели із обігу чудові чорноземи, ліси та місце існування багатьох тварин. При цьому виявилися за-

ЯК ЗАХИСТИТИ ПЕРЛИНУ УКРАЇНИ

топленими пам'ятки історії. Чи варте було суднопластво і вироблена електроенергія тієї шкоди, якої було завдано природі? Відповідь однозначна, і розв'язання цієї проблеми розпадається на багато загальних і локальних завдань.

Нині не стоїть питання закриття Дніпрогесу, як і інших електростанцій дніпровського каскаду. Це величезна проблема, яка розв'язуватиметься тривалий час. Зараз потрібно почати вирішувати складніші завдання уздовж берегів Дніпра. Зокрема, - поблизу великої міської агломерації, до якої, зокрема, належить Дніпро—Новомосковськ—Кам'янське. Завдання це багатопланове і багатифакторне. Один із способів його розв'язання, і це світова практика, — створення національних і регіональних ландшафтних парків. Відповідно до закону України, такі парки є зонами буферних, антропогенних ландшафтів, регульованого заповідного режиму. Останнє є особливо важливим, оскільки наразі вздовж берегів великої річки ведеться практично нерегульована господарська діяльність із видобутку піску, гравію, граніту тощо. Цим самим завдається величезна і де в чому непоправна шкода не лише річці, але також водоносним пластам і ґрунту. Повсюдно уздовж берегів Дніпра помічено випадки стоншування шару чорнозему. Вже не кажучи про шкоду всій фауні і пернатим зокрема, які продовжують гніздитися в гаях, балках та інших місцях поблизу Дніпра.

Незважаючи на затоплення водами Запорізького водосховища, між двома обласними центрами Дніпром і Запоріжжям по берегах річки збереглися скелясті ділянки, виступаючі гранітні утворення, що нагадують про те, що колись тут починалися знамениті пороги. У цих місцях збереглися представники флори і фауни, колись властиві унікальній території дніпровських порогів. У мілководних затоках нереститься риба. Балки Ворона і Велика Осокорівка оголошено іхтіологічними заповідниками, значення яких для відтворення запасів риби у Дніпрі неможливо переоцінити. На території, що прилягає до Дніпра, збереглися реліктові ділянки рослинності. У сорока балках ростуть дуби, вік яких 150—300 років. За підрахунками фахівців, там близько 1 тисячі дубів і груш віком понад 100 років.

Регіональні ландшафтні парки дають змогу розв'язати важливе завдання — збереження первозданної природи. Парки мають і наукову місію. Тут не лише працюють вчені в галузі природничих наук, а також - історики, археологи, краєзнавці тощо. Створити регіональний ландшафтний парк «Дніпровські пороги» — завдання, яке поставили перед собою захисники природи Придніпров'я. Річ, звісно, не лише в цьому. Промисловий регіон з великою кількістю викидів в атмосферу і ґрунт (із складними проблемами чистої води) украї потребує наявності таких парків. Зокрема, - й для оздоровлення населення.

Є ще один важливий чинник, якому в нашій країні не приділяють достатньої уваги, а марно. Йдеться про зелений туризм.

Природа України має велику кількість місць, які могли б привернути туристів з усього світу. І Придніпров'я, безумовно, належить до таких. Туризм — це не лише відпочинок і розвага, а також економіка з розвинутою інфраструктурою, робочими місцями і припливом значної кількості фінансових ресурсів. Вони, як відомо, країні вельми потрібні, не кажучи вже про податки та інші надходження до бюджету.

Є країни, які буквально живуть за рахунок туризму і при цьому не належать до бідних.

Що ж заважає узяти, спрощено кажучи, гроші, які буквально валяються під ногами. Відповідь одна — бюрократизм і безвідповідальне ставлення до природи заради наживи, яку намагаються отримати в найкоротші терміни. А там - хоч трава не росте. Український бізнес досі не став соціально відповідальним, і це проблема не лише щодо ландшафтних парків.

Не можна сказати, що їхнє створення не обговорюється. Ба більше, хоч і з величезними зусиллями, але Дніпропетровська обласна рада ухвалила рішення про створення чотирьох регіональних ландшафтних парків — «Дніпровські пороги», «Плавні Самари», «Дніпровські ліси» і «Балка Кобилянська».

Якщо говорити про перший, то передбачається його створення на площі 4900 гектарів на території Солонянського району з подальшим приєднанням 10000 гектарів у Дніпровському і Синельниківському районах. Рішення ще 2008 року ухвалено, але далі справа не рухається. Потрібно створити адміністрацію парку «Дніпровські пороги» як комунального підприємства для початку фінансування і розробки передбаченого нормативними актами проекту організації території.

Виконана ентузіастами та захисниками природи велика робота, зокрема консультації з працівниками Мінприроди, фахівцями інших регіонів, що мають досвід створення таких парків та адміністрації управління ними. Наявність штату працівників у парку дасть змогу забезпечити мінімальний захист території і регулювати туристичний потік. І найголовніше. Буде покладено край безконтрольному видобутку каменю та піску, а також наступу на куточки дикої природи, що залишилися.

Не менш важливо зберегти історичну та культурну спадщину, створити умови для її наукового дослідження, подальшого поширення та відтворення. Війну з природою, яку так охоче вела радянська влада і яка триває й досі, слід припинити. Гармонію взаємин людини і природи найлегше забезпечити через створення національних та регіональних парків. Одним з найважливіших кроків у цьому напрямі буде реалізація плану щодо створення регіонального парку «Дніпровські пороги». Це завдання вже не лише ентузіастів та захисників природи, а й влади. Вона, врешті-решт, має забезпечити пріоритет захисту не лише нинішніх мешканців регіону, а й майбутніх поколінь

Юрій РАЙХЕЛЬ, газета «День», 29 березня 2017 року
Фото Євгена МАНЮКА.

Плідний «Мозковий штурм»

Майже 90 молодих людей з різних куточків України, а також представники громадських організацій з Естонії, Нідерландів, Португалії, Румунії, Словаччини, Туреччини та Бельгії, з'їхалися до Вінниці на регіональну сесію Європейського молодіжного парламенту України. Упродовж трьох днів, з 7 до 9 квітня, вони обговорювали питання, які стосуються «розумних» міст, захисту прав інтелектуальної власності, розвитку ефективної транспортної системи, підвищення фінансової грамотності, розвитку кібербезпеки та інших технічних інновацій. Основна частина занять проходила на базі Вінницької обласної бібліотеки імені Тимірязєва. А Генеральна асамблея відбулася в залі засідань Вінницької облради. «У Вінниці Європарламент не вперше. Подібні сесії проводилися у 2009 та 2012 роках. Але цього разу ми попрацювали досить плідно. Усі учасники були розділені на команди-комітети. Кожна напрацьовувала свої ідеї та пропозиції щодо вирішення нагальних проблем державного та європейського масштабу. Усі проекти були презентовані і обговорені на фінальному засіданні сесії — Генеральній асамблеї, — розповідає президент регіональної сесії ЄМП України у Вінниці Галина ВІРТ. — По завершенні кожен учасник отримав сертифікат та запрошення долучитися до нашої організації. А авторів кращих ідей запросили взяти участь у конференції, яка незабаром пройде у Харкові. Саме на ній буде обрано членів двох делегацій, які представлятимуть Україну на міжнародному зібранні молодих лідерів у Грузії та Литві». Крім робочих зустрічей, молоді люди мали досить насичену культурну програму. Вони пройшли екскурсійними маршрутами Вінниці та організували кілька тематичних вечірків. Одна з найцікавіших — Eurovillage — була присвячена національним стравам різних країн світу. Найбагатше на ній була представлена традиційна українська кухня.

Олеся ШУТКЕВИЧ, газета «День», 11 квітня 2017 року

ЖИВА КАЛЮЖА ЧИ КАЛЮЖІ КРОВІ?

(Есеї про підзоряну таємницю)

1. Вона (разом з горами, лісами і дивовижним степом) лежить собі, добре напоєна живою водою з глибокх джерел. Тиха і спокійна — під кригою, весела і грайлива — коли крига скресає, гаряча і жартівлива — у обіймах неба під місяченьком. Це моя підзоряна таємниця, яку я поселив у своєму серці. Вона віддзеркалює Чумацький Шлях і кличе в далекі, ще не пізнані, світи.

Та ось уже три роки її намагаються вбити, намагаються розтопати, випалити вогнем і пустити за вітром. Кулями, гранатами, мінами й снарядами. Брудними словами, хтивими лестощами і відвертою брехнею під час гавкотіння з телеекранів. — Щоб поселити страх у серцях, загнати, нас, українців, у стійло, звідки не видно зорік і того Чумацького Шляху.

І тому вся вона тепер (від гір Карпат, партизанських лісів Волині і аж до степів Донецчини) најжачилася посеред води міцною і вічнозеленою бій-травою. Тому всюди на її території наростає із глибин народу спротив темному і беззоряному: всьому тому, що хоче висмокати з неї живу основу, що хоче перетворити її в нікому не потрібну яму-пустку. Бо українці зрозуміли, що зіштовхнулися із силою, яка бажає обмежити нам свободу жити, свободу любити і творити нові світи у обіймах неба під місяченьком. Тому я й поселив у своєму серці цю таємницю у вигляді живої калюжі, яка є незнищеною, бо живиться із глибин природи, із глибин народу і протистоїть всьому злому й пихатому. Тому я з молитвою на вустах припадаю грудьми до рідних просторів України-неньки.

2. Живучий український народ і міцний, а земля під ногами масна і родюча. Це тому, що вона полита не тільки дощами, а ще і кров'ю українців під час багатьох воєн. А також — густо підживлена тілами мільйонів і мільйонів не тільки загиблих на війнах, а й тих, які вимерли під час голодоморів, що влаштувала нам імперська орда. І ось знову, уже в двадцять першому столітті від Різдва Христового, та ворожа нам сила (дика й

досі як належить не привчена до цивілізації) намагається зробити нас безсловесними рабами

Та ми добре розуміємо, що із Богом у серці так не можна себе поводити. Бо на таке здатні лише паразити і злодії на високих посадах, в основі життєвих принципів яких лежить нажива на будь-чому, чи — зарозумілі брехуни, збочені на своїй уявній правоті геть у всьому. І ми тепер зрозуміли, що в союзі з такими можуть бути або ж ім подібні, або вже ними підкорені. Імперські ординці не звикли робити вибір з користю для всіх, щоб зберегти спокій і мир у світі, а звикли діяти з позиції сили у поєднанні з підступом і обманом. А тому їх влаштує тільки або покора з нашого боку, або ж — калюжі й цілі ріки крові у випадку нашого активно-го спротиву, оскільки вони бачать себе лише в ролі переможців у російсько-українській війні двадцять першого століття.

Тоді як нам діяти, враховуючи все це? По-перше, - не витратити бездумно той час, що нам відпущений, на чвари і кровопролиття всередині України, а діяльно заповнювати його живою водою з рідних джерел для розбудови Української держави. По-друге — не квалити й не кричати «всьо пропало» (бо це — жива вода уже не на наш млин, а на ворожий), а використувувати уроки історії для наближення нашої перемоги. І, нарешті, по-третє, — жити й міцнити у випробуваннях, а не вмирати (уявно чи реально), зіштовхуючись із численними труднощами цього часу перемін, у який втрапила Україна-ненька. А коли переможемо, то заспіваємо дружно й потужно про мир на нашій українській землі, де «місяць на небі, зіронька сяють, тихо по морю човен пливе...».

Але для того, щоб все це сталося, щоб не калюжі й цілі ріки крові у нас розлилися й панували, а — жива вода з рідних джерел заради любові, поселімо у своїх серцях підзоряну таємницю про невичерпність творчості і про незнищенність нашого народу.

Іван БІЛОХРЕСТ

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник—ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»
Свідоцтво про державну реєстрацію № 2162 — 900 р, видане 23.02.2017 р.
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна (Калініченка), буд. 3, к. 210.
e-mail: kmppt@ukr.net
Тел. 067-568-39-73, 050-413-12-95

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО,
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Микола КОРОБКО (голова об'єднання), Олександр ЧИЖИКОВ. Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО. Газета виходить двічі на місяць.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів послання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове

Газету друкує офсетним способом
КП «Криворізька друкарня»
Криворізької міської ради
50050, м. Кривий Ріг,
пр. Металургів, 28,
тел. 90-63-35.
Обсяг—1 друкований аркуш.
Наклад—1000 примірників.
Замовлення № 893.